

Обучението като средство за заетост

Брой 2, август 2007

Скъпи читатели,

Добре дошли в нашия втори информационен бюлетин по проекта "Обучението като средство за заетост".

От началото на 2007 г. започнахме активно да популяризираме резултатите от проекта в останалите страни-участнички в него и да работим за създаване на национална мрежа от работодатели, които да улеснят достъпа на хора с увреждания до своите обучителни и стажантски програми. Основната ни цел е да провокираме интереса на държавни агенции и институции в България към практики в други европейски страни, така че да осигурят участието и на квалифицирани хора с увреждания в техните обучителни и стажантски програми. С оглед подобряване шансовете на хората с увреждания на пазара на труда започваме изготвянето на списък със стажантски и обучителни програми, където младежите с увреждания ще имат възможност да трупат професионален опит и да придобият ясна представа от процеса на работата в най-добрите агенции.

Резултатите ще бъдат публикувани в базата данни Study and Work for All на интернет страницата на Института за независим живот – Стокхолм, Швеция.

За повече информация по проекта: www.independentliving.org

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Европейския съюз

Национални новини по проекта

На този етап Центърът за независим живот (София) се опитва да събере информация за това колко държавни агенции предлагат обучителни и стажантски програми, достъпни и за квалифицирани хора с увреждания. На 12 юли организирахме среща с цел създаване на национална работодателска мрежа. На нея присъстваха експерти от различни агенции. Участниците представиха някои стажантски програми, една от които е "Българската мечта". Това е национална програма за професионална ориентация и реализация на млади специалисти и студенти по икономика, стартирала в началото на 2002 г. Тя предлага летни стажове за български студенти в държавната администрация, в мултинационални компании, както и подкрепа в професионалната реализация, известна като форум "Кариери".

Форумът е съвместно дело на проекта "Българската мечта" и Министерството на икономиката, както и на агенциите за предлагане и наемане на работа Job Tiger и Top Team. Форумът се стреми да обедини усилията за разкриване на нови възможности за професионална ориентация на младежите в България. Основната му цел е да оказва подкрепа на работодателите при набиране на необходимия персонал и да подпомага студентите в търсенето на подходяща професионална реализация.

На тази първа среща се очертаха обаче и проблемите, свързани с гарантиране на достъпността на стажовете за квалифицирани хора с увреждания. Очевидна е липсата на конкретни мерки за осигуряване участието на хора с увреждания в тях. Като цяло се забелязва тенденция към търсене на индивидуални решения, когато се появи човек със специални потребности, а не усилия за адаптиране на средата и системата към нуждите на всички граждани и потенциални участници в програмите.

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Европейския съюз

Международни новини по проекта

Всяка страна партньорка продължава да работи по създаване и/или укрепване на националната си мрежа за политики на включване в работна среда и професионално обучение на хора с увреждания. Обикновено се работи по един и същ начин: създават се контакти, изпращат се множество e-mail-и и се провеждат телефонни разговори с държавните чиновници, за да бъдат информирани за намерението да се създаде мрежа, както и да се събере информация; разпространяват се въпросници и се дава информация за проекта на ключови институции и организации.

Гърция среща трудности при създаването на национална мрежа. Въпреки постоянните им усилия колегите твърдят, че националната мрежа все още не може да бъде сериозен предмет на разговор с държавните служители, тъй като не са предприети никакви сериозни действия и мерки на по-високо държавно равнище. Следователно в Гърция не може да се очаква нищо повече от един ефект на по-добро осмисляне и разбиране на проблематиката. За да стане още по-ясна ситуацията там, трябва да бъде споменато, че едва наскоро са били открити бюра за достъпност в някои агенции, чиито задължения обаче са твърде мъгляви, а налагането им в цялата публична администрация е съпроводено с множество трудности.

Испания се изправя пред същите трудности при създаването на национална мрежа. *Iniciativas y Estudios Sociales* е осъществила контакт с 93 държавни агенции и е събрала данни от 68 от тях. Резултатите не дават повод за оптимизъм. Оказва се, че изключително малко агенции предлагат редовно професионално обучение за включване в работна среда въпреки множеството мерки и закони, които ги задължават да го правят. Липсва едно общо ръководство за професионалното обучение, което да взема пред вид потребностите на стажантите/персонала с увреждане. Резултатът от този хаос е, че всяка агенция действа, както намери за добре. Затова колегите от *Iniciativas y Estudios Sociales* продължават да разпространяват информация за проекта сред ключови институции и организации.

Център за независим живот

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Европейския съюз

Ирландският екип проведе своята първа среща на националната мрежа през януари 2007. Той информира основните институции за проекта и за ролята на националната мрежа и ги покани да се включат в нея.

Освен това, Националният Център за независим живот в Корк Парк организира на 5 и 6 юни организира

конференция, на която са били поканени да говорят Адолф Рацка, Колин Барнс и Дейв Морис – все водещи имена в сферата на уврежданията и публичните политики. Състояло се е и отделно заседание по проблемите на заетостта, като целта е била да се изследва и анализира участието на хората с увреждания в трудовия процес. Като основни пречки са били открити достъпността, образованието и подкрепящата инфраструктура.

В **Латвия** резултатите също не са многообещаващи. Само 22 агенции са попълнили въпросника (35%). Трябва да се отбележи, че дори и организации, чиято основна дейност е насочена към хора с увреждания, не са намерили време да попълнят въпросника. 8 от 22 държавни агенции заявяват, че предлагат официални обучителни програми (Латвийско национално бюро по акредитация, Централна финансова и

договорна агенция, “New Three Brothers”, Център за народно изкуство, Държавна агенция по заетостта, Държавна агенция по туберкулозни и белодробни заболявания, Латвийски център по инфектология и Обществена агенция за здравето). Само 2 държавни агенции споделят, че предлагат обучителни програми за хора с увреждания (Латвийско национално бюро по акредитация и Държавна агенция по заетостта). Латвийският партньор разкрива, че Държавната агенция по заетостта предлага смесена услуга: нещо средно между работа за агенцията и услуга, предлагана за хора с увреждания. Такъв извод може да бъде направен от отговора, че се предлагат официални обучителни програми специално за хора с увреждания. Три държавни агенции признават, че са включили аспекта увреждане в своите средносрочни планови документи и в стратегията си за развитие (“Защитен паметник на културата парк-музей Тураида”, Сцена на народното изкуство и Държавна агенция по заетостта); две агенции (“New Three Brothers” и “Защитен паметник на културата парк-музей Тураида”) са взели пред вид аспекта увреждане в плана си за действие.

Впечатлението от Латвия е, че държавните институции не гледат на хората с увреждания като на бъдеща работна сила. Никоя от държавните агенции не споменава хората с увреждания като потенциална работна ръка

в средносрочни планови документи или стратегии за развитие.

Документите не включват специални обучителни програми, стажантски програми или други възможности за заетост за хора с увреждания. Нещо повече, отговорите разкриват некомпетентност от страна на работещите в държавните институции по отношение на уврежданията и затвърждават съществуващите в обществото догми, че хората с увреждания не могат и не трябва да работят. На 30 май е проведен семинар с дискусия за служителите на латвийските държавни агенции и други институции.

На този етап от проекта всяка страна-партньор трябва да търси отговорите на следния въпрос:

Защо държавните институции и агенции не наемат на работа хора с увреждания?

Макар в случая отговорите да са специфични за латвийския контекст – с оглед постигане целите на проекта – заслужава си да споделим изводите, до които са стигнали колегите:

- липса на разбиране и липса на позиция (политика и стратегия) от страна на ръководството;
- липса на планове за действие, финансово осигуряване и стратегии за управление на човешките ресурси, които да

Център за независим живот

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Европейския съюз

подкрепят и управляват процеса на включване на хора с увреждания в пазара на труда и съответно да ограничат случаите на непряка дискриминация

- необходимост от по-широки и солидни познания по въпросите на уврежданията
- липса на физически достъп до работните помещения, а когато се правят ремонти и реконструкции не се отчитат изискванията за достъпност
- министерствата не са информирани за нарушения по отношение на равните възможности за труд. Този аспект не е сред приоритетите на министерствата, занимаващи се с хора с увреждания
- човешкият фактор не е ценност
- работните места не са достъпни
- наличие на дискриминационни закони при назначаване на работа на държавни служители, за които се изисква здравен статус
- липса у хората с увреждания на знания, умения и възможности за работа в държавни агенции и министерства. Това е пряко свързано с проблема за достъпа до образование и недостъпността на образователните институции.
- страх, предрасъдъци и стереотипи по отношение на уврежданията
- липса на последователност в предлагането на услуги за включване на хора с увреждания в пазара на труда
- липса на обучение за оказване на подкрепа, необходима при наемане на работа на лице с увреждане, както и по отношение на организацията на работата му

В момента партньорите по проекта подготвят брошура, предназначена за служителите на отделите "Човешки ресурси" към държавните учреждения, както и за всички останали отдели, участващи в процеса на подбор на кадри. Тя ще съдържа указания за това как да се промени средата, така че да бъдат посрещнати потребностите на хората с увреждания, как да се улесни общуването с такива хора. Основната цел на тази брошура е да подпомогне държавните агенции във формулирането и представянето на политика за заетост в отчитане на уврежданията и тяхната специфика.

Център за независим живот

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Европейския съюз

Център за независим живот

София 1000
Ул. „Екзарх Йосиф“ №60
Телефон и факс (02) 983 31 17; 983 25 15
E-mail: cil@cil-bg.org; web-site: <http://www.cil-bg.org>